

ארגון "חסון" – המרכז הישראלי למידע על חיסונים

התייחסות לתשובתו של פרופ' דן אנגלהרד למכתבה של דר' דייזי שטרן בנושא שפעת החזירים, 22 בנובמבר, 2009

ארגון "חסון" – המרכז הישראלי למידע על חיסונים, מוצא לנכון להתייחס לטענותיו של פרופ' אנגלהרד ולהביאם לידיעת הציבור על מנת שיוכל לבסס את החלטתו באשר לקבלת חיסון זה על בסיס ידיעת העובדות המדעיות ולפי דעתם של מומחים בתחום מכל העולם. דר' שטרן לא זכתה למענה ישיר מפרופ' אנגלהרד. במקום זאת הוא בחר לעשות לה דה לגיטימציה באמצעות כלי התקשורת.

דר' שטרן הצביעה על השיעור הנמוך של מקרי המוות כתוצאה משפעת החזירים בניגוד למה שדווח בתחילה ובהשוואה לשפעת העונתית הרגילה. טענה זו מבוססת על הדיווחים הזורמים מכל העולם, להלן כמה דוגמאות:

דר' הית' קלי, ראש היחידה לאפידמיולוגיה במעבדות למחלות זיהומיות בויקטוריה, סוקר בכתב העת המדעי eMJA את המסקנות שעולות מעונת השפעת שחלפה באוסטרליה¹: "הנסיין בויקטוריה מלמד שתפוצת שפעת החזירים 2009 באוכלוסיה היה, לכל היותר, דומה לתפוצת שפעת עונתית רגילה בשנה עם פעילות עונתית מתונה. אין לנו הערכה של כלל החולים אך אנו יודעים שאצל רוב החולים המחלה היתה קלה. יחד עם זאת, בעוד שהמחלה בקהילה נראית כקלה, והסיכוי להתאשפזות בבי"ח נמוך אף הוא, למרבית החולים שכן התאשפזו היה צורך בטיפול נמרץ. מספר מקרי המוות כתוצאה משפעת החזירים לא היה גבוה כפי שניתן היה לצפות לפי מודל השפעת העונתית, למרות שקורבנות שפעת החזירים הם צעירים יותר. נראה שלא היינו צריכים להפעיל תגובה למגפה למחלה שנראה, שלמרות שיש לה טביעה [אפידמיולוגית] שונה באוכלוסיה, היתה ברובה המכריע בעוצמה של שפעת עונתית רגילה"

במכתב לכתב העת היוקרתי BMJ קוראים דר' חואן גרוואס וג'ים רייט לעמיתיהם²: "אנא, האם אפשר לבצע מחקר אקראי ומבוקר עכשיו?". במכתבם הם מציינים כי "מבצע החיסונים ההמוני נגד שפעת החזירים מבוסס על הנחות שגויות, בהם: שהמגפה הנוכחית תהיה דומה לזו של 1919, בעוד תנאי המחיה (מים, שירותי רפואה ציבוריים, אנטיביוטיקה) היו שונים לגמרי אז לעומת היום; ששפעת החזירים הינה חמורה וקטלנית, בעוד שיעור המתים ממנה נמוך בהרבה משפעת עונתית רגילה; שהחיסון יעבוד, למרות חוסר במחקרי יעילות אקראיים ומבוקרים עבור חיסוני שפעת החזירים והשפעת העונתית; שחיסוני שפעת החזירים יעניקו הגנה זהה לחיסון הטבעי, למרות שבהדבקות ראשונה בשפעת אנו זוכים להגנה חזקה ביותר הנמשכת לאורך 50 שנה, בעוד שחיסוני שפעת נדרשים פעם (או פעמיים) בשנה כדי לספק הגנה פחות חזקה".

בקנדה, דר' ריצ'ארד שבאס, מי שכיהן כראש נציבות הבריאות הראשי של אונטריו, קבע³: "זה באמת לא גורם - לא יגרום בעתיד וגם לא גרם בשום מקום אחר - רמה משמעותית של תחלואה ומוות. אולם, ממשלות המשיכו קדימה [עם תכניות החיסון] בכל מקרה. הם החישו את התגובה שלהן, בזבזו ממון רב על חיסונים ודברים אחרים ... השקעה אדירה שהלכה למה שהתברר בסופו של דבר, מנקודת השקפה של מגפה, כישלון"

דר' מארק ליפשיץ, מומחה למחלות זיהומיות מאוניברסיטת הארוורד, אמר בפגישת מומחים לשפעת⁴ שנערכה במכון הלאומי לבריאות שהערכות חדשות מראות ששיעור מקרי המוות משפעת החזירים דומה לשיעור מקרי המוות משפעת עונתית בשנה מתונה.

האפידמיולוג טום ג'פרסון ממכון קוצ'רן המכובד התייחס עוד ביולי למגפה המדומה⁵: "אחת התכונות היוצאות מהכלל של שפעת זו – ושל הסאגה סביב השפעת כולה – היא שישנם אנשים מסויימים שנותנים תחזיות, שנה אחר שנה, תחזיות שנעשות גרועות יותר ויותר. אף לא אחת מהן התגשמה עד היום ואנשים אלה עדיין ממשיכים לתת תחזיות אלה. לדוגמא, מה קרה עם שפעת העופות שהיתה אמורה להרוג את כולנו? כלום. אבל זה לא עוצר אנשים אלה מלתת תחזיות אלו. לפעמים יש לך תחושה שישנה תעשייה שלמה שכמעט מצפה למגפה שתתחולל...ארגון הבריאות העולמי ופקידי בריאות הציבור, וירולוגים וחברות התרופות. הם יצרו מכונה זו של מגפה שמתרגשת עלינו. וכסף רב מעורב בזה גם כן, והשפעה, וקריירה ומוסדות שלמים! וכל מה שהיה נדרש זה מוטציה של אחד הוירוסים האלו של השפעת כדי להפעיל את המכונה הזו"

ובישראל, התמונה נראית דומה ממש. בדו"ח ניטור תחלואה דמויית שפעת בישראל⁶ לשבוע 47 שהסתיים ב 21 בנובמבר 2009, מדווח המרכז לבקרת מחלות שגם בישראל ישנה מגמת ירידה בתחלואה דמויית שפעת/תחלואה בכלי הנשימה העליונות בכל חלקי הארץ המתבטאת במיוחד בילדים בני שנתיים עד 18 שנים, ירידה באשפוזים ותפוסה נמוכה יחסית לאופייני בעונה זו, כמו גם ירידה בהיקף הפטירות מכלל הסיבות כאשר היקף התמותה הינו כצפוי בעונה. עוד מציין הדו"ח שבמספר מדינות באירופה פעילות השפעת כבר עברה את השיא ונמצאת עתה בירידה, בעוד במדינות אחרות השפעת מתפשטת עדין בקצב מהיר.

בנוסף, נזכיר שרובם המכריע של מקרי המוות שנספרו בישראל בגין כביכול שפעת החזירים נרשמו אצל אנשים עם מחלות רקע קשות, או לאחר תאונות כמו נפילה מפיגום⁷.

פרופ' אנגלהרד טוען במכתב שהפיץ לציבור, כי החיסון עם האדג'ובנט שניתן בישראל נבדק ונמצא יעיל ובטוח בילדים מגיל 3. זו הטעיה מאחר ודו"ח הערכה של חיסון הפנדמריקס⁸ של חברת GSK, אחד משני החיסונים הניתנים כעת בישראל, שהוגש לסוכנות התרופות האירופאית ע"י הועדה למוצרי רפואה לשימוש בבני אדם (CHMP) ומהווה את הבסיס לאישור שיווק חיסון זה לציבור מציין שהבדיקות שנעשו על חיסון-הדמה המשמשות לאישור מהיר של חיסון שפעת החזירים נערכו רק על אנשים בריאים מגיל 18 ומעלה. כמו כן מציין הדו"ח שכלל לא בוצעו בדיקות פרמקולוגיות, לא בוצעו בדיקות פרמקוקינטיות לבחינת ספיגה, הפצה, מטבוליזם והפרשה של החומרים הפעילים בחיסון ובבדיקות לפגיעה ב DNA וסרטן נבדק האדג'ובנט לבד ולא החיסון עצמו. לסיכום, בבדיקות בטיחות באוכלוסיות מיוחדות מצויין שאין נסיון בקרב ילדים, אין מידע על שילוב פנדמריקס עם חיסונים אחרים, החיסון ללא האדג'ובנטים כמעט ולא ייצר נוגדנים באופן משמעותי וכל התגובות החמורות לחיסונים בבדיקות נשפטו ע"י החוקרים כלא קשורים לחיסון.

בתגובה לטענה על סיכון מכספית בחיסונים, פרופ' אנגלהרד מרגיע, שכספית יש ממילא גם בדגים. הוא גם טוען שאין עדות לנזק מהאדג'ובנטים, ולא מהכספית, ולא מהאלומיניום שנמצאים בחיסונים, וכן ניסה לבטל את טענותיה של דר' שטרן באשר לרעילות הסקוואלין ויכולתו לגרום לתגובות אוטואימוניות חמורות. הוא אף טען שחומר זה בטוח לשימוש כאדג'ובנט.

חשוב להדגיש את ההבדל בין עיבוד חומר באמצעות מערכת העיכול, הסינון וההפרשה הבנויה לסינון רעלים וסיווגם לבין הזרקת החומר ישירות למחזור הדם תוך עקיפת מנגנוני סינון טבעיים אלו, מה שמביא את הגוף ליצר נוגדנים כנגדם ולתקוף חומרים טבעיים אלו המצויים והחיוניים לתפקוד ובריאות. מחקר שפורסם ע"י חוקרים מבית הספר לרפואה טולין ממחיש נקודה זו באמצעות דווח הנתונים החד משמעיים הבאים⁹: "בקרוב רובם המכריע (95%) של החיילים שנשלחו לחזית במלחמת המפרץ והיו חולים בתסמונת מלחמת המפרץ (GWS) נמצאו נוגדנים נגד סקוואלין. בקרב כל (100%) החיילים שחוסנו לקראת שירות במלחמת המפרץ אך לא נשלחו לחזית, והראו את אותם סימנים ותסמינים כמו החולים שכן נשלחו לחזית, נמצאו נוגדנים נגד סקוואלין. ומנגד, לאף אחד (0%) מהחיילים שחזרו מהחזית במלחמת המפרץ ולא הראו סימנים של המחלה לא היו נוגדנים נגד סקוואלין. לאף חולה במחלה אוטואימונית בלתי מזוהה ולאף אחד מקבוצת הבקרה לא היתה נוכחות נוגדנים נגד סקוואלין בדם. לרוב החולים עם תסמיני סינדרום מלחמת המפרץ היתה נוכחות נוגדנים נגד סקוואלין בדם."

מחקרים רבים מראים בבירור את הרעילות של חומרים אלו כאשר משמשים בחיסונים, נביא כמה דוגמאות בודדות:

במחקר אחד¹⁰ נמצא שכספית במינונים נמוכים ביותר גורמים לשבירת רצפי DNA, נזק לממברנת התאים ומוות תאי עצב; מחקר אחר¹¹ מצא ששיעור הדיווחים על הפרעות נוירולוגיות (אוטיזם, פיגור נפשי, הפרעות דיבור, הפרעות נפשיות ופגיעה ביכולת החשיבה) גבוה באופן משמעותי בקרב מקבלי חיסון ה DTPa שהכיל תימרוסל לעומת מקבלי חיסון ה DTPa שלא הכיל תימרוסל; מחקר נוסף¹² הראה שתימרוסל ומתכות אחרות במינונים נמוכים גרמו לפגיעה במיטוכונדריה של התא, ירידה בפעילות הפחתת אוקסידנטים, ניוון ומוות תאי עצב ותאים עובריים; מחקר אחר¹³ בו הזריקו חיסוני אנתרקס ששימשו במלחמת המפרץ לעכברים מצא קשר בין האלומיניום והסקוואלין המשמשים בחיסונים למחלות פרקינסון, ל-גריג (ALS) ואלצהיימר. בחלק המוח השולט על התנועה 35% מהתאים השמידו את עצמם; במחקר אחר¹⁴, בו הזריקו פוליסורבט-80 לחולדות נקבות בנות 4 עד 7 ימים, נצפתה האצה בהתפתחותן, שינויים בוגינה ובדופן הרחם, שינויים הורמונליים ומומים בשחלות; מחקר אחר¹⁵ מצא שהזרקת האדג'ובנט סקוואלין לעכברים גרם לדלקת פרקים (ארטריתיס) הנגרמת עקב פעילות אבנורמאלית של מערכת החיסון.

בספרו¹⁶ הסוקר את הניסוי שערכה ממשלת ארה"ב בחיילים עם חיסונים המכילים סקוואלין, כותב גארי מצומוטו, עיתונאי חוקר עתיר פרסים (למעלה מעשרים) לרבות פרסי אמי רבים על עבודתו העיתונאית עבור חברות מובילות כמו ABC, NBC, Bloomberg, FOX News, Washington Post, Vanity Fair, Science Magazine: "דר' ג'ולס פרוינד, יוצר האדג'ובנט הזה [הסקוואלין], הזהיר בשנת 1956 שחיות להן הוזרק חומר זה פיתחו תופעות איומות ובלתי ניתנות לריפוי: הפסקת יצירת זרע (allergic aspermatogenesis), טרשת נפוצה (allergic experimental encephalomyelitis), דלקת עצבים העשויה להוביל לשיתוק (allergic neuritis) ומחלות אוטואימוניות חמורות אחרות".

בעניין הניסויים הבלתי חוקיים שנערכו על חיילים, בניגוד לצורה שבה הציג פרופ' אנגלהרד את הדברים, העובדות כפי שנחשפו באצמעי התקשורת אינם מותירים ספק. ראוי להזכיר את הסיקור התקשורתי הנרחב¹⁷ ששטף את מדינת ישראל בדצמבר 2008, עת חשפה אילנה דיין בתכניתה "עובדה" את הניסוי הסודי שנערך על חיילי צה"ל עם חיסוני האנתרקס והותיר עשרות מהם עם

פגיעות קשות ביותר, בעוד צה"ל מתנער מאחריות לפגיעות אלו במשך כעשר שנים עד לחשיפה דרמטית זו.

דר' שטרן טענה כי החיסון נגד שפעת החזירים בשנת 1976 גרם מקרים רבים של ג'יליאן-באר כאשר לא דווח לציבור על הסיכון הפוטנציאלי הכרוך עם לקיחת חומרים רעילים אלו עם החיסון. בעוד שפרופ' אנגלהרד טוען שהסיבה המדויקת להופעת התסמונת מעולם לא נמצאה, שמאז 1976 אנו מתקדמים בתהליכי הייצור והבקרה של החיסון ושמחקרים שבוצעו מאז לא הראו קשר בין חיסון השפעת לתסמונת זו, העובדות מראות אחרת:

מקריאת דיווחי הבטיחות¹⁸ של יצרן חיסון הפנדמריקס, GSK, נגד שפעת החזירים היום, עולה שהדיווחים על תגובות חמורות לחיסון לאחר שיווקו לציבור כוללים את תופעות הלואי הנדירות הבאות: תסמונת ג'יליאן-באר, דלקת המוח וחוט השדרה, דלקת בעצבים, דלקת בכלי הדם ועוד.

מתוך אחריות ציבורית, רשויות הבריאות באנגליה שיגרו מכתב לנוירולוגים עוד באוגוסט השנה¹⁹, להיות עירניים לתגובות עצביות בכלל וג'יליאן-באר בפרט כאשר מבצע החיסונים נגד שפעת החזירים יחל. צעד זה ננקט לאור הנסיון הצורב בארה"ב משנת 1976, בו יותר אנשים מתו מהחיסון מאשר משפעת החזירים עצמה, 500 מקרים של ג'יליאן-באר נרשמו, החיסון העלה את הסיכוי לחלות בג'יליאן-באר פי שמונה ומבצע החיסונים הופסק לאחר עשרה שבועות בלבד ברגע שהקשר לג'יליאן-באר התברר. כתוצאה מאקספרימנט זה שילמה ממשלת ארה"ב מיליוני דולרים פיצויים לנפגעי החיסון. פרופ' אליזבת מילר, ראש הסוכנות לבריאות הציבור באנגליה: "החיסון בו השתמשו להילחם במגפת שפעת החזירים שהיתה צפויה בשנת 1976 נמצא קשור עם תסמונת ג'יליאן-באר והשימוש בו הופסק". גם המרכז לבקרת מחלות ומניעתן בארה"ב (CDC) מדווח²⁰ שהחיסון משנת 1976 נקשר עם תסמונת ג'יליאן-באר וכי מחקר נוסף אף הוא מצא קשר שכזה, בעוד שמחקרים אחרים לא מצאו קשר. הם מעריכים את הסיכון לתסמונת ג'יליאן-באר כתוצאה מהחיסון בשיעור של 1 לכל מיליון מתחסנים.

מצער ביותר שאנשי המקצוע המנהיגים בישראל את מדיניות הבריאות נוהגים בחוסר אחריות, חוסר הוגנות ציבורית וטרפוד שיח פתוח עם הציבור, בניגוד לדרך בה חלק מעמיתיהם שהוזכרו כאן, בחרו לנהוג. אולי דר' שטרן חששה שאזרחי מדינת ישראל עשויים לשמש שפני נסיון עבור אירופה עם החיסון נגד שפעת החזירים, אך נראה שבמקומות אחרים חוששים בדיוק מאותו דבר: "זהו ניסוי בקנה מידה גדול על אזרחי גרמניה", כך כותב מיכאל קוכן, אפידמיולוג בעל שם ונשיא המכללה הגרמנית לרפואה כללית ורופאי משפחה, לכתב העת British Medical Journal²¹.

ארגון "חסון" – המרכז הישראלי למידע על חיסונים, קורא לציבור בישראל לבחון את הדיווחים הזורמים מכל העולם על מבצע שפעת החזירים באתר האינטרנט של הארגון, להתייעץ עם רופא המשפחה שלהם, ולקבל החלטה אישית באשר לקבלת החיסון נגד שפעת החזירים לאחר הפעלת שיקול דעת המביא בחשבון את כל הצדדים.

¹ eMJA, H. A. Kelly, A pandemic response to a disease of predominantly seasonal intensity, 6 Oct 2009.
http://www.mja.com.au/public/issues/192_02_180110/kel11025_fm.html (last accessed: 22 Nov 2009)

-
- ² BMJ 2009;339:b4651, Please, may we have an RCT now?, 10 Nov 2009.
- ³ CBC News, H1N1 a 'dud' pandemic, Ont. Health official says. <http://www.cbc.ca/health/story/2009/11/12/h1n1-vaccine-costs.html?ref=rss> (last accessed: 22 Nov 2009)
- ⁴ Reuters, Swine flu death rates similar to seasonal flu: expert, 16 Sep 2009.
<http://www.reuters.com/article/healthNews/idUSTRE58E6NZ20090916> (last accessed: 22 Nov 2009)
- ⁵ Spiegel Online, A Whole Industry is Waiting for A Pandemic, July 21, 2009.
<http://www.spiegel.de/international/world/0,1518,637119,00.html> (last accessed: 22 Nov 2009)
- ⁶ http://www.mednet.co.il/newsite/news_info.asp?info_id=62089 (last accessed: 22 Nov 2009)
- ⁷ <http://www.health.gov.il/news/news.asp?id=738> (last accessed: 22 Nov 2009)
- ⁸ European Public Assessment Report: Pandemrix, 25 Sep 2009.
<http://www.emea.europa.eu/humandocs/Humans/EPAR/pandemrix/pandemrix.htm> (last accessed: 22 Nov 2009)
- ⁹ Experimental Molecular Pathology, Volume 68, Issue 1, February 2000, Pages 55-64, Antibodies to Squalene in Gulf War Syndrom
- ¹⁰ Toxicological Sciences 74, 361-368 (2003)
- ¹¹ International Journal of Toxicology, Vol. 23, No. 6, 369-376 (2004). DOI: 10.1080/10915810490902038
- ¹² Toxicological & Environmental Chemistry 2009, 1–15, iFirst
- ¹³ Nuromolecular Med. 2007;9(1):83-100
- ¹⁴ Food Chem Toxicol. 1993 Mar;31(3):183-90. PMID: 8473002.
- ¹⁵ American Journal of Pathology. 2000;156:2057-2065
- ¹⁶ Gary Matsumoto, Vaccine A-The Covert Government Experiment That's Killing our Soldiers and Why GI's are Only the First Victims, Kapitola 3. "The Greatest Story Never Told" <http://www.vaccine-a.com/excerpt.html> (last accessed: 22 Nov 2009)
- ¹⁷ <http://www.nrg.co.il/online/1/ART1/828/719.html> (last accessed: 22 Nov 2009)
- ¹⁸ <http://health.gsk.com/hcp/H1N1Vaccine/safety.htm> (last accessed: 22 Nov 2009)
- ¹⁹ Sunday Times, Death link to swine flu vaccine, 16 August, 2009.
http://www.timesonline.co.uk/tol/news/uk/health/Swine_flu/article6797993.ece (last accessed: 22 Nov 2009)
- ²⁰ <http://www.cdc.gov/flu/about/qa/gbs.htm> (last accessed: 22 Nov 2009)
- ²¹ BMJ 2009;339:b4335 http://www.bmj.com/cgi/content/full/339/oct21_2/b4335 (last accessed: 22 Nov 2009)